

OBRAZLOŽENJE

Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Općine Majur

I. PRAVNI TEMELJ

Zakonom o gospodarenju otpadom („Narodne novine“ broj 84/21, 142/23) koji je stupio na snagu 31.7.2021. godine (u daljnjem tekstu: Zakon) propisuju se mjere u svrhu zaštite okoliša i ljudskog zdravlja sprječavanjem ili smanjenjem nastanka otpada, smanjenjem negativnih učinaka nastanka otpada te gospodarenja otpadom, smanjenjem ukupnih učinaka uporabe sirovina i poboljšanjem učinkovitosti uporabe sirovina te povećanjem recikliranja i ponovnog korištenja reciklata, što je nužno za prelazak na kružno gospodarstvo i osiguranje dugoročne konkurentnosti Republike Hrvatske i Europske unije.

Zakonom se uređuje sustav gospodarenja otpadom, uključujući red prvenstva gospodarenja otpadom, načela, ciljeve i način gospodarenja otpadom, planske dokumente u gospodarenju otpadom, nadležnosti i obveze u gospodarenju otpadom, lokacije i građevine za gospodarenje otpadom, djelatnosti gospodarenja otpadom, prekogranični promet otpada, informacijski sustav gospodarenja otpadom te upravni i inspekcijski nadzor nad gospodarenjem otpadom.

Propisuju se uvjeti za rad odlagališta i zahtjevi za otpad koji je dopušteno odlagati kako bi se spriječili ili što više smanjili štetni učinci na okoliš, posebice onečišćenje površinskih voda, podzemnih voda, tla i zraka, uključujući i efekt staklenika, kao i sve opasnosti za zdravlje ljudi zbog odlaganja otpada tijekom cijelog životnog vijeka odlagališta, s ciljem uspostave kružnog gospodarstva te osiguranja primjene reda prvenstva gospodarenja otpadom, zbrinjavanja otpada koji nije oporabljen na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i ne šteti okolišu, te osiguranja postupnog smanjenja odlaganja otpada, posebice otpada koji je pogodan za obradu recikliranjem ili drugim postupkom uporabe.

Propisuju se mjere u svrhu sprječavanja i smanjenja utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš, posebno vodeni okoliš, i na zdravlje ljudi te promicanja prelaska na kružno gospodarstvo s inovativnim i održivim poslovnim modelima, proizvodima i materijalima te time ujedno doprinošenja učinkovitom funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

Zatim, propisuju se i mjere u svrhu sprječavanja proizvodnje ambalažnog otpada i potiče se ponovna uporaba ambalaže, recikliranje i drugi oblici uporabe ambalažnog otpada te smanjenje količina konačnog zbrinjavanja i uporabe takvoga otpada kao doprinos kružnom gospodarstvu.

Sukladno odredbama Zakona proizvođač otpada odnosno posjednik otpada mora odvojeno sakupljati otpad radi poticanja visokokvalitetnog recikliranja. U svrhu doprinosa kružnom gospodarstvu Europske unije, Republika Hrvatska mora najmanje 50% ukupne mase otpada proizvedenog u kućanstvima i otpada iz drugih izvora čiji tokovi otpada su slični toku otpada iz kućanstva, uključujući barem papir, metal, plastiku i staklo, uporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu. Uz navedeno definirana je maksimalna dozvoljena količina biorazgradivom komunalnog otpada koji se smije odlagati na odlagališta te je postavljen cilj za smanjenjem odlaganja komunalnog otpada: količina komunalnog otpada odloženog na

odlagališta otpada može biti najviše 10% mase ukupno proizvedenog komunalnog otpada do 2035. godine.

Komunalac Petrinja d.o.o. pruža javnu uslugu skupljanja komunalnog otpada na području Općine Majur. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.

Javna usluga sukladno Zakonu uključuje sljedeće usluge:

- uslugu prikupljanja na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge: miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada i glomaznog otpada jednom godišnje,
- uslugu preuzimanja otpada u reciklažnom dvorištu te
- uslugu prijevoza i predaje otpada ovlaštenoj osobi.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ovlašteno je donijeti Odluku o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Općine Majur, i donijelo je – "Službene novine Općine Majur" broj 1/22, a kojom se utvrđuje način i uvjeti pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Općine Majur putem spremnika od pojedinog korisnika te prijevoza i predaje tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu otpada. Sukladno članku 66. Zakona, predstavničko tijelo ovlašteno je donijeti i Odluku o izmjeni Odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Općine Majur.

II. OBRAZLOŽENJE

Zakonska regulativa se u zadnje četiri godine mijenjala tražeći širi opseg usluga. Dodatno se prikuplja papir, miješana ambalaža s pretežno plastičnom komponentom i staklena ambalaža što je rezultiralo uspostavljanjem dodatnih transportnih linija sakupljanja otpada. Zakonski akti nalažu povećanje postotka razvrstavanja što rezultira većom količinom odvojeno sakupljenog otpada i za sobom povlači veće troškove predaje istog ovlaštenom oporabitelju.

Vidljiv je trend rasta količine sakupljenog odvojenog reciklabilnog otpada a sukladno zakonskoj regulativi potrebno je izdvojiti 50 % sveukupne količine otpada te ga obraditi (reciklirati, energetske oporabiti). Nadalje, količine sakupljenog glomaznog otpada zadnjih godina variraju uslijed okolnosti nastale katastrofom – potres, te se može reći da će i količine sakupljenog glomaznog otpada porasti u skladu sa zakonskim napucima o potrebnoj većoj količini odvojenog otpada. Zatim, mobilno reciklažno dvorište se prevozi i dostavlja u pojedina sela, tri puta godišnje, čime su povećani troškovi sakupljanja i zbrinjavanja problematičnog otpada.

MAJUR - količine otpada po godinama

TABELARNI PRIKAZ NAJZASTUPLJENIJEG OTPADA

GODINA	MIJEŠANI KOMUNALNI OTPAD (ZELENA KANTA)/ tona	GLOMAZNI OTPAD / tona	MIJEŠANA AMBALAŽA (ŽUTA KANTA) prehrambena ambalaža / tona
2015.	71 (koncesija nije od početka godine)		
2016.	145	0	
2017.	145	0	
2018.	150	1	
2019.	153	2	
2020.	120	3	3
2021.	106	2	11
2022.	90	1	11
2023.	89	1	14

U nastavku je prikazana i promjena cijena usluga sakupljanja i zbrinjavanja reciklabilnog otpada koju Komunalac Petrinja d.o.o. plaća oporabitelju, te je vidljivo kako su samo u nazad dvije godine, cijene usluga oporabitelja poskupile i do 150 %.

POVEĆANJE CIJENA USLUGA SAKUPLJANJA I ZBRINJAVANJA RECIKLABILNOG OTPADA

VRSTA OTPADA	CIJENA 2022. €/t	CIJENA 2024. €/t	POVEĆANJE CIJENE
MIJEŠANA OTPADNA AMBALAŽA	200,00 €	500,00 €	150%
OTPADNO AMBALAŽNO STAKLO	106,00 €	200,00 €	89%
OTPADNO RAVNO STAKLO	106,00 €	200,00 €	89%
OTPADNA PLASTIKA	200,00 €	500,00 €	150%
OTPADNA PLASTIČNA AMBALAŽA	200,00 €	500,00 €	150%

Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada obavlja se kao javna usluga od općeg interesa i ona nije komunalna djelatnost. Cijena javne usluge plaća se radi pokrića troškova pružanja javne usluge (članak 75. Zakona). Odluku o povećanju cijene pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada potrebno je donijeti upravo zbog povećanja troškova pružanja javne usluge. Naime, kao što je i navedeno u članku 80. Zakona, davatelj usluge dužan je iz prihoda od naplate cijene javne usluge financirati samo troškove čija je svrha pružanje javne usluge, uključujući sljedeće:

1. troškove nabave i održavanja opreme za prikupljanje otpada,
2. troškove prijevoza otpada,

3. troškove obrade miješanog komunalnog otpada i biootpada,
4. troškove koji su nastali radom reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta zaprimanjem bez naknade otpada nastalog u kućanstvu na području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno reciklažno dvorište,
5. troškove prijevoza i obrade glomaznog otpada koji se prikuplja u okviru javne usluge i
6. troškove vođenja propisanih evidencija i izvješćivanja u svezi s javnom uslugom.

Sukladno Zakonu trošak javne usluge odvoza i sakupljanja komunalnog otpada se dijeli na korisnike u kategoriji kućanstvo i korisnike u kategoriji nekućanstvo. Potrebno je utvrditi fiksne i varijabilne troškove, posebno za svaku vrstu korisnika iz kojih se onda računa cijena minimalne javne usluge (fiksni trošak) i cijena po litri zaduženog spremnika (varijabilni trošak) za miješani komunalni otpad (MKO). Isto tako, sukladno Zakonu omjer cijene za količinu predanog miješanog otpada i cijene obvezne minimalne javne usluge u cijeni javne usluge mora biti odmjeren na način koji će osigurati obavljanje javne usluge na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način, izbjegavajući neopravdano visoke troškove.

III. ZAKLJUČAK

Promjenama Zakonske regulative dolazi do obveze u promjenama načina rada i širenju opsega usluga što iziskuje i povećanje troškova odvoza i zbrinjavanja odnosno uporabe otpada. Isto tako, u Zakonu je definirana kazna odnosno poticajna naknada kao mjera kojom se potiče jedinica lokalne samouprave da, u okviru svojih ovlasti, provede mjere kojima se smanjuje udio miješanog komunalnog otpada u komunalnom otpadu koji nastaje na području te jedinice lokalne samouprave. Obveznik plaćanja te kazne odnosno poticajne naknade je jedinica lokalne samouprave temeljem rješenja Fonda.

Troškovi zbrinjavanja odnosno uporabe komunalnog otpada će u narednom razdoblju sve više rasti zbog postavljenih ciljeva gospodarenja otpadom poglavito povećanje količine otpada koji se mora uporabiti postupkom recikliranja te smanjenje količine komunalnog otpada koji se smije odlagati na odlagališta.

Može se zaključiti kako je potrebno uskladiti prihode s rashodima u djelatnosti gospodarenja komunalnim otpadom kako u poslovanju ne bi bio ostvaren financijski gubitak, što u konačnici zahtjeva nužno povećanje cijena pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada. Povećanjem cijena odvoza i zbrinjavanja odnosno uporabe komunalnog otpada, Komunalac Petrinja d.o.o. je u mogućnosti pozitivno poslovati te ostvariti nove, ali i prijeko potrebne investicije za nastavak, razvoj i unaprjeđenje poslovanja.

Usluga sakupljanja komunalnog otpada obavlja se kao javna usluga od općeg interesa i ona nije komunalna djelatnost. Općinsko vijeće Općine Majur donijelo je Odluku o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada ("Službene novine Općine Majur" 1/22), a sada je potrebno da donese Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada.

Direktor

KOMUNALAC PETRIJA Željko Tonković
društvo s ograničenom odgovornošću
za komunalne i uslužne djelatnosti
PETRIJA, Gundulićeva 14